

Szintologatás

Vajda János

Digitális
fekete-fehér
technikák 3

Az a véleményem, hogy igényes, kreatív digitális fényképezés kizárólag a RAW formátumok alkalmazásával lehetséges. Bármennyire is előrehaladott a közvetlenül nyerhető állományok minősége a tíz évvel ezelőtti helyzethez képest, a jpg, de még a tif képfarmátumra rögzített képek utólagos korrekciójának a lehetősége is jelentősen szűkösebb a RAW-kéhoz képest.

Digital Photo Professionalban színesre beállítva, és abból konvertálva, Photoshopban SELECTIVE COLORS-szal tovább színezve és GRADIENT MAP-pel fekete-fehérré alakítva

Nem véletlenül terjedt el a kifejezés: digitális negatív. Ez az a képhordozó anyag, amiből a legkülönbözetűbb, úgymond, „pozitív” képeket nyerhetjük, nemcsak kinézetben, hanem méretben is.

Nyers formátum

A RAW elnevezés mögött veszteségmentes tömörítésű, „nyers” képállomány rejlik. A valós képfarmátumok minden egyes képpontra érvényes színinformációkat (RGB kód) tartalmaznak. A RAW file-ok viszont a felvétel körülményeit rögzítik, és azt érvényesítik a három színcsatorna azonos fedettségű képpontjaira. Ez önmagában még nem látható kép; a fényképezőgép kijelzője az ennek alapján optimalizált és generált nézőképet mutatja. A felvételi körülmények matematikai algoritmusokban épülnek bele a file-okba, és ez ennek az eljárásnak a legna-

konverter alapnak veszi, ez jelenik meg az expozíciós csúszkán 0 értékben. Mivel a tól-ig határok végesek, a nagyon alul- vagy túlexponált képekkel a korrekciós irányban szűkösek lehetnek a lehetőségeink. Ezért elengedhetetlen a megközelítőleg pontos expozíció, így mind a két irányban van elegendő mozgásterünk ahhoz, hogy a pillanatnyi elképzeléseink

gyobb előnye. A képletek megadott paraméterek szerint írhatók át a konverterekben, és ennek megfelelően menthetők ki ugyanabból az állományból merően más színképi vagy monokróm képek.

A különféle kameragyártó cégek eltérő RAW formátumokat alkalmaznak, ezért célszerű mindig az adott márka saját konverterében kezelni állományainkat, hiszen azokban megtalálhatók azok a speciális beállítási lehetőségek, amelyek illeszkednek a fényképezőgépéhez, illetve olyan plusz szolgáltatások is, amelyek finomabban kezelik a különleges be-

állításokat (pl.: az objektív hibáinak korrigálása).

Mivel sokféle konverter létezik, megjegyzem, hogy a Photoshop CS3 verziójába épített RAW konverteren keresztül tárgyaljuk azokat a lehetőségeket, amelyekkel megcélozhatjuk legoptimálisabb fekete-fehér képeinket.

Mozgáster

Mindenekelőtt jó tudni, hogy igazán nagy szabadságunk csupán a színhőmérséklet beállításában van, az adott konverter értékei között. Az expozíciót szinte mindegyik

szerint módosíthatjuk a képet. A CS3 konvertere ± 4 fényértéknyi expozíciókorrekciót tesz lehetővé, ami egészen kimagasló tartomány. Ez azonban nem jelenti azt, hogy 4 fényértékkel elexponált felvétel maradéktalanul helyre is állítható. Egy ekkora mértékű expozíciós eltérés során akkora lehet a tónusvesztés az árnyékokban vagy a csúcstónusokban, amekkorát már nem lehet kifogástalanul kezelni.

A kamerák további főbb beállításai (kontraszt, élesség, telítettség) a program alapértelmezett értékében jelennek meg, a fényképezőgépen beállított értékektől függetlenül. A

jobb oldali eszköztár információs ablakai alatti ikonsorban az egyes beállítási csoportok érhetőek el. A többi ikonnal azokat az eszközöket érhetjük el, amelyekkel a kimeneti RGB vagy szürkeárnyaltos képállományok pixeleit írjuk át. A CONVERT TO GRAYSCALE kikapcsolásával a kép azonnal átállítható fekete-fehérré. Célszerű így kezdenünk a műveletet, ha a célunk a szürkeárnyaltos kép, hogy minden további beállítást ennek függvényében végezhesünk.

A mi szempontunkból az első ikon mellett a negyedik (HSL/GRAYSCALE) a legfontosabb. Bár az eszköztár hasonló az anyaprogram fekete-fehér konvertáló eszközához, nagyon hiányoznak innen az előre beállított szűrők. Amennyiben nagyon extrém tónusviszonyokat szeretnénk elérni valamelyik képünkön, akkor ne a konverterben állítsunk át fekete-fehérré, hanem készítsük elő úgy színesnek, hogy a kibontott képpel tudjuk elérni az általunk elképzelt eredményt a második cikkben foglaltak szerint.

Variációk

A képek olyan géppel készültek, amelyen nem volt lehetőség a fekete-fehér beállításra, és a gyártó cég mai RAW konvertere sem tudja kezelni a 8 évvel ezelőtti file-t. A témához nem kellenek a színek, az öreg hölgy kendőjének és kardigánjának élénk színei elterelhetik a figyelmet az óráját néző úrról, de legalábbis megoszthatja a nála lévő világos szatyor miatt. A 2a képen a fényképezésnek megfelelő színképet láthatjuk a CS3 RAW kezelőfelületén. A felvétel kicsit túl van exponálva, viszont a fényhelyzetben nem is lehetett volna azt az expozíciót megtalálni, amivel a fejen lévő csúcstónusokat meg lehetett volna menteni.

A 2b képen a szürkeskálába kap-

csolt kép látható, minden módosítás nélkül. Abban egyetérthetünk, hogy ez a verzió alapján semmitmondóan lapos és szürke. Viszont már most észre lehet venni, hogy a figyelem könnyedén összpontosítható az időt firtató úrra.

A 2c változaton első lépésként a kontrasztot növeltem meg az előre beállított 25-ről 50%-ra. Nagyon érdemes megjegyezni, hogy egy

lapos képnél mindig az első lépés a kontraszt beállítása, és csak azután szabad – ha kell – az expozíciót is módosítani. Itt kellett, $-0,55$ értékben. Többet nem nagyon szabad, mert a középtónusok nagyon besötétednek. A legsötétebb részeket a BLACKS érték jelentős növelésével sötétítettem tovább, míg a világos részekre a FILL LIGHT növelésével loptam vissza a fényt. A

3d

elvégre a színes képen is látható, hogy sötétebb a középbarna szoknyánál. A PURPLES és a MAGENTAS növelésével tovább finomítottam a kardigán világosságán. Emiatt az arcok is tovább világosodtak, ezért kevertem le a REDS csúszkát további -33-ra. Ezzel a beállítással kicsit világosabb képet kaptam, mint amit szerettem volna, ezért visszakapcsoltam a BASIC panelre.

homlok miatt a csúcspétek fedését kellett alkalmazni a +15%-os eltolással. Az alap színhőmérsékleten azonban ezekkel a beállításokkal nagyon besültek az arcok és az öreg hölgy ruházata. A színhőmérséklet drasztikus növelésével (5150-ről 11 000-re) kezdett összeállni a tónusegyensúly.

A 2d képhez átváltottam a HSL/GRAYSCALE panelre. Ha ide kapcsolunk, akkor a beállítások a többiekhez rendelt automatizált érté-

3e

A 2e képen a BLACKS-et tovább növeltem +50-re és a RECOVERY-t +40-re (még mindig a homlok miatt). Így állt be az öltöny és a háttér számomra megfelelő tónustérképe. Ezt a beállítást vágtam meg 3:2 oldalra, és konvertáltam az anyaprogramba. A 2f képet a GRADIENT MAP-ben lineáris, teljes skálás fekete-fehér átmenetet kapott, majd ezután HIGHLIGHTS & SHADOWS-ban csekély mértékben világosítottam az árnyékokon és némileg javítottam a

3f

keket mutatják a színskálakon. A DEFAULT LINK nulla helyzetbe állítja az összest. A REDS -25-ben volt, kicsit túlhúzhattam a színhőmérsékletet. Az ORANGES véletlen került -1-be, nincs jelentősége. A YELLOWS és a GREENS együtt lett +5-re állítva, a zöld háttér világosítása miatt. Az AQUAS-t az öltöny kékeszöld tartalma miatt kevertem le, így az tovább sötétedett,

3g

3h

csúcspétek tónusait. Ekkor éreztem késznek a képet (2f).

A következő, 3a képen a nyers, állítatlan állapot látható a konverterbe emelve. Bármennyire is hatásos a két nagy komplementer, a kék és a sárga szín nagy folttja, sokkal inkább a kiemelkedő virágra szerettem volna a hangsúlyt helyezni, ehhez kellett a fekete-fehér átalakítás.

A 3b képen a megfelelő alapszínek beállításainak első lépései láthatók. A napfényhez közeli színhőmérsékletet az ég kékebbé változtatása miatt kevertem drasztikusan le. A kontraszt 50-re növelésével az expozíción nem is kellett már korrigálnom, csupán a BLACKS-et sötétítettem és a csúcspéteket fedtem (RECOVERY). Ha nem állítjuk át a képet szürkeskálásba, akkor HSL/GRAYSCALE eszközökkel nem a fedettségét tudjuk állítani a színcsatornáknak, hanem az alapszínek összetevő színei felé tudjuk változtatni az adott csúszkát.

A 3c képet idekapcsolva a REDS-et eltoltam a bíbor felé, míg az ORANGE-okat a vörös felé, így a virág belsejének a színeit vissza tudtam állítani, ami sokat veszített vöröstartalmából a színhőmérsék-

let lekeverése miatt. A YELLOWS-t kissé eltoltam a zöldek felé, hogy ne legyen túl vad a színe az anyaprogramban tervezett további beállításokhoz. A BLUES-t csak csekély mértékben a bíbor felé, hogy ne nagyon lukadjanak ki az ég erős kékeszöldtartalma miatt. Ezt az állapotot konvertáltam ki 3:2-be megvágva, hogy kicsit csökkentsem a napraforgó feletti felhő súlyát.

A Photoshopban az első lépés a BLACK & WHITE átalakítás alkalmazása volt az IMAGE/ADJUSTMENT menüből. Az automatika által generált kép elég siralmas látványt nyújtott, 3d. A sárga és vörös szűrő meg agyonégette a sárgákat, a kékeket meg koromfeketévé alakította.

A zöld szűrős beállítás – mint előre generált – viszonylag elfogadhatónak lenne mondható (3e kép), de a konverterben történt alapbeállításnál eleve a saját beállításaimat céloztam meg ebben az eszközben. A 3f képen ez látható. Az automatához képest így korrigáltam: REDS = 15/-7, YELLOWS = 41/100, GREENS = 18/50, CYANS = 63/60, BLUES = 33/-22, MAGENTAS = 61/281. A vörösek csökkentése

a virág közepe miatt volt fontos, a sárgával óvatosan kellett bánni, mert a zöldek is emelni kellett, ami a sárgákra is kihatással van. A kékeszöldeket is csak csekély mértékben kellett csökkenteni, kelletek az égbe a más típusú alakzatok tónusai, ezért viszont a kékekkel is finoman kellett bánni, hogy a határukon ne keletkezzenek durva kilukadások. Emiatt kellett a bíbort viszont nagyon drasztikusan megnövelni. Ebben a formában már kezdett alakulni a végső kép, de a felhőárnyékokat túl erősnek éreztem, az alul lévő árnyékokat pedig nem elég mélynek. Beállító rétegekkel dolgoztam, így a kép RGB színskálában maradt, ezért tudtam alkalmazni a kellő beállításokhoz a SELECTIVE COLORS eszközt. A NEUTRALS csatornán -10 értékben csökkentettem a feketét (BLACK), míg a BLACKS csatornán +3-ra emeltem ugyanazt (3g kép). Végül a GRADIENT MAP-ben a szokásos átmeneti tónus beállítás lekerése után alakult ki a végső, 3h kép, amely megfelelt az előzetes elképzeléseimnek.

A folytatásban a finomabb RAW és utószerkesztés néhány fogását ismertetem.